

LBRIS

We know
books

DAN POPA

ÎN CĂUTAREA
IDENTITĂȚII

ROMAN DE FICȚIUNE

EDITURA
CREATOR
BRAȘOV, 2025

CUPRINS

ÎN CĂUTAREA IDENTITĂȚII	7
SĂPTĂMÂNA 1	9
SĂPTĂMÂNA 2	27
SĂPTĂMÂNA 3	41
SĂPTĂMÂNA 4	88
SĂPTĂMÂNA 5	170

ÎN CĂUTAREA IDENTITĂȚII

Am aruncat o privire asupra vieții mele. Am pus la un loc, într-o perioadă cât se poate de scurtă, trecutul, prezentul și viitorul. Ca într-un mănunchi. Un timp comprimat. Într-un fel care mi se pare ciudat, totul pare să fi pornit de la ceva nu tocmai curat. De la o domnișoară, poate doamnă, care răspunde la numele de Mimi Rice. Valer a folosit chiar un cuvânt care apasă greu.

L-am asigurat pe Ioan c-o să scriu. Că o să-i scriu, poate ar fi formularea cea mai potrivită. Cred că sunt lucruri care nu pot fi lăsate să se piardă. Ba chiar sunt sigur de asta. Bătrânul Arap îmi spunea că trebuie să ne construim viața în mod conștient. Și să transmitem un mesaj. Acestea două i se păreau de mare importanță. Pentru că, altfel, gândurile noastre se duc și se risipesc în toate direcțiile, nici nu ști unde. Bunăoară, poate părea cumva ciudat faptul că acum, când mă apropii tot mai mult de celălalt capăt al vieții, mă gândesc foarte serios la viitor. Îmi pare surprinzător și faptul că am unele aduceri-aminte, uneori cu lux de amănunte, de parcă totul s-a întâmplat ieri. Unde au stat depozitate toate imaginile acestea? Cum s-au putut conserva atât de bine? Nu am fost un om ancorat în trecut, nu i-am dat importanță, nu credeam să revină, vreodată, într-o asemenea măsură. În singura mea amintire din copilărie, vreau să spun una manifestată persistent și periodic, pe care, mult mai târziu, cu destulă emfază, am numit-o „filozofică”, mă surprind într-o situație repetată

de contemplant: stau și mă mir că exist. Sunt uimit de existența mea. De viața mea. Cum de este posibilă, nu știu de unde provine, ce e cu ea, nu mi-o explic. Parcă mă privesc de undeva de sus. Cred că mă și bucur. Cu siguranță mă bucur. Mă separ de tot restul și stau mirat. Dacă atunci am ieșit în evidență foarte tare cu ceva, a fost tocmai această atitudine de inexplicabilă izolare, în care toată familia mă putea uneori găsi. Dar nimeni nu știa ce gândeam. Nu puteau bănui ce se petrecea în spatele frunții mele. Nu știau pe ce teritorii se mișca imaginația mea. Cred că nici nu prea-i interesa, mă luau așa cum eram, probabil nu părea ceva alarmant. Nu îmi amintesc cu precizie vârsta la care mi se întâmplă, probabil în jur de opt, nouă, zece ani, plus, minus. Să fi fost opt? Să fi fost nouă? Poate au fost zece? În rest, cred că am fost un copil ca toți copiii. Și un adolescent ca toți adolescenții. Ei bine, nu chiar ca toți, totuși.

Destui ani mai târziu, m-am întrebat obsesiv de ce exist. Ca o urmare firească a faptului că sunt. Care ar fi motivul? Apoi am aflat că trebuie să-mi construiesc, de fapt să-mi reconstruiesc viața, o restaurare; și să transmit un mesaj. Așa cum mă îndemnase Arap.

Dar se le luăm pe rând.

SĂPTĂMÂNA 1

Toate au pornit de la câteva cuvinte, scrise pe telefon. De obicei am Facebook-ul dezactivat. Din mai multe motive, n-am să le înșirui acum. Am primit o cerere de prietenie, de la o anume Mimi Rice. Totul m-a dus la un nume care mi s-a părut din nou important pentru mine. Mi-am adus aminte, instantaneu, de Mimișor, o fetiță, apoi o tânără adolescentă, care a ocupat o bună parte a gândurilor mele. O, daaa, Mimișor!

O uitasem aproape de tot, poate cu foarte mici excepții, pe întinsul a zeci de ani. Locuiserăm, pe perioada vacanțelor de vară, aproape pe aceeași stradă. Ei bine, au fost două străzi distanță, totuși.

Deprinseserăm obiceiul de a ne tolăni în lanul de grâu, însângerat de maci. Povesteam. Sigur că și fabulam. Aveam vreo paisprezece ani? Eram, în continuare, cu toții îndrăgostiți de ea, în serie. A ajuns la țară mult mai târziu, în vara aceea. Uneori ne făceam de lucru prin stația de autobus, la gândul că o să apară. Nici pe bunica ei n-o prea văzuserăm, de ceva vreme. Dar marea dramă era că fata avea un prieten chiar în București, unul care purta blugi Levi Strauss. Aveam noi informațiile noastre. Nu mai știi cine ne otrăvise viața cu povestea aceea. Mimișor era în continuare o sfâșiere, suspinul vieților noastre. Unul dintre noi mi-a șoptit, ca pe un secret de stat, că se gândise toată seara trecută la ea, dar nu mai reușea să și-o imagineze. Oare am putea face rost de o poză? Mi-a mai spus

că tipul în blugi era un tocilar cu ochelari cu rame groase. Clasicul tip dezagreabil. Cu note mari. Ce rușinos. Ce-o fi găsit la el? A fost foarte frumos într-o zi, era un apus de soare colorat interesant, un portocaliu violent și așezat printre nori dezordonați, când ne-am hotărât să o uităm pe Mimișor. Definitiv. Pur și simplu. Era deja destul. A fost un foarte precoce și izolat moment de înțelepciune, pe care l-am mai atins doar arareori. Eram atât de fericiți, toți patru. Sau să fi fost cinci? Cred că al cincilea n-o văzuse în viața lui, încă n-o știa, dar era îndrăgostit de ea doar asistând la poveștile și ofurile noastre. Eram ca eliberați de o povară. Se putea și fără Mimișor, și încă foarte bine. Ce bine îmi era și ne era fără ea. Ne-am reconsiderat planurile, trebuia să ne schimbăm viețile. Fără Mimișor! Urma să ascultăm în fiecare duminică *Deep Purple* și *Uriah Heep*, la emisiunea lui Cornel Chiriac, Metronom, de la Radio Europa Liberă. Muzică bună și interzisă. Aveam în plan să fugim peste graniță și să cerem azil politic într-o țară liberă. Și părinții noștri spuneau că nu mai este viață în România. („Dar a fost vreodată?”, ar fi întrebat, retoric, Victor, un client al terasei de la *Fiction*. „Da, pentru mine da”, aș fi putut să-i răspund.) Oricum, ne-am fi descurcat. Atunci o să vadă ea că am scos-o la capăt. Chiar noi, care nu purtam blugi Levi Strauss. Care ne aruncam cărțile în ape curgătoare, de pe poduri înalte, imediat ce ultimul sunet de clopoțel anunța sfârșitul anului școlar. Asta a fost și un pic mai târziu, în liceu, când pești viguroși baletau prin ape în care se umflau norișori albaștri de cerneală, ce pluteau peste manuale cu pagini înfoiate de integrale, funcții, grafice și ecuații cu necunoscute. Chiar și noi puteam să însemnăm ceva, niște provinciali care respiram departe de capitală. Nu mai iubeam atât de mult nici Bucureștiul, pe care nu-l văzuserăm niciodată, de fapt, din cauza acelu

rival, pe care nu-l văzuserăm niciodată. Oricum, va fi prea târziu pentru Mimișor. Mult prea târziu. Când noi vom fi niște oameni fericiți, ea va fi îngropată cu totul în uitare.

Sigur că nu s-a întâmplat nimic din toate acestea. Proaspăta noastră înțelepciune nu era decât o resemnare protestatară. Fusesse mult mai comod să rămânem tolăniți, pe mai departe, în lanul de grâu, însângerat de maci. Încercam să ne prefacem că domnișoara noastră de oraș nu ne mai rănea inimile. Uneori chiar reușeam. Oricum, nimeni nu își mai lungea rănila în public. Câștigaserăm o anume diplomație și o oarecare demnitate. Deveneam ceva mai maturi, dar un pic și mai prefăcuți și ascunși. Nu merita nici riscul de a forța granița, trecând apele învolburate ale Dunării, cu gloanțele grănicerilor șuierând pe la urechile noastre. Trebuia să fim mai atenți și mai grijulii cu viețile pe care le aveam. Dar înalta noastră înțelepciune, precum și noile și fragilele noastre planuri de viitor, s-au năruit definitiv într-o după-masă, când, din autobusul ce ajungea de la gară la patru și jumătate, a coborât... Mimișor! Proaspătă și fericită, departe de zbuciumul bietelor noastre inimioare. Parcă pășea peste cadavrele noastre. Dar surpriza cea mai mare din acea vară, cred, a fost la o sărbătoare de 23 August, am impresia. Mimișor a apărut, și ea, pe scena căminului cultural, deși nu făcea parte din școala noastră, recitând o poezie kilometrică, de vreo 5 minute, fără să citească. Nu mă interesau versurile, mă uitam numai la ea și mă întrebam cum a putut, eu aș fi avut nevoie de douăzeci de vieți, pentru a putea rosti atâtea strofe pe de rost. Îmi amintesc și asta, nu doar matematica mi se părea grea și imposibilă, ci și să învăț două, trei strofe pe dinafară.

Și uite-așa ne petreceam noi vacanțele de vară, pendulând dezinvolt între realitate și imaginație. Sigur că

viața fiecăruia dintre noi este plină de astfel de povestiri. Au trebuit să treacă câteva zeci de ani, până să o dezgrop pe Mimișor din ceea ce Marius numește „cimitirul amintirilor”. Imaginația mea a început să refacă totul, pe parcursul câtorva seri târzii, în special, cu o precizie de care sunt tot mai surprins. Uneori trecutul își scoate din arhivă filmele sale. Nu trebuie decât să închizi ochii, ca să poți vedea.

Am și început să mă laud, în stânga și-n dreapta, cu amintirile mele. Părea ceva nou și pentru mine. Și eram tare mirat. Colegi și cunoscuți de-ai mei rămăseseră uimiți, nu știau că sunt „un atât de bun povestitor”. Așa spuneau. Unde mă ascusesem? Unii m-au îndemnat să trec totul pe hârtie. Ultimul, și cel mai important dintre ei, urma să fie Ioan. Dar nici eu nu știam dacă pot fi „atât de bun”, nici măcar un banal povestitor nu mă vedeam, pentru că, de obicei, sunt un taciturn. Nu am exercițiul vorbirii. Mai mult, mă gândesc de două ori, înainte de a vorbi o dată. Cât despre a trece totul în scris... Prima, dar și ultima mea povestire, una cât de cât încheată, și pot să spun că oarecum profetică, am așternut-o la sfârșitul ultimului an de liceu. A fost atunci singurul mijloc de a scăpa de presiunea bacalaureatului. Aveam pregătite o serie de cărți care-mi deveniseră dragi, pe care le țineam sub pernă. Sau în imediata proximitate, ascunse sub imposibilele manuale de algebră și chimie. Erau romane de ficțiune, care nu aveau vreo legătură cu școala, cu chinul examenelor mele. Descoperisem pasiunea lecturii, dar pe care o credeam, totuși, pasageră, trecătoare, un moft, pentru că viața care se profila era mai mult decât suficientă pentru cele douăzeci și patru de ceasuri care se derulau într-o zi. Mai aveam și un caiet de dictando, cu însemnări personale, ceva gânduri și proiecte. În cazul în care intra cineva

în cameră, ca să-mi verifice respectarea programului de pregătire, stăteau la vedere manualele și caietele de școală. Dar eu îmi făcusem un timp personal și aveam preocupările mele preferate, care erau prioritare examenelor ce se apropiau. Și pentru care nu aveam niciun fel de dispoziție. Eram un elev iresponsabil. Nu știu prin ce minune am luat bacalaureatul, chiar nu știu. Dar concluzia mamei a fost că am muncit, „au fost zile întinse de studiu”, ceva care nu mă caracteriza. „Băiatul ăsta se schimbă”, a fost concluzia ei. Am așternut atunci câteva pagini, despre un scriitor de mare talent, încă neafirmat și complet lipsit de spirit practic. Nimic mai banal, asta scrie toată lumea. O familie cu probleme, o soție cu copii în brațe, servicii, mâncare, curățenie, medicamente, un tată leneș și visător, lipsuri, multă oboseală, așteptări și promisiuni fără acoperire. Când totul stă să explodeze definitiv, scriitorul meu publică un roman de mare succes, cu care rupe gura târgului, apoi ia un foarte mare premiu internațional, aproape un Nobel, și se umple de bani. Cu siguranță, subiectul l-am luat de undeva, neavând pe-atunci suficientă experiență de viață, și niciun fel de altfel de experiență, pentru o asemenea abordare. Posibil să fi fost un mic plagiat. Cel mai probabil. Cine este scutit, măcar o dată în viață, de așa ceva? Dar nu mai știu. Apoi n-am mai scris mai nimic. Din mai multe motive. Niciodată n-am reușit să mai trec de zidul acela nevăzut, ce se ridica pe la pagina trei. Probabil nu aveam ce spune. Poate nu exista un prea-plin, care să trebuiască să se reverse. Până acum, când am găsit un sens. O scriere, fie ea și „de uz intern”, cum a spus Ioan. „De uz intern și testamentar”, îndrăznesc s-o numesc. Nu cred că Valer m-a surprins cu ceva, și nici nu m-a descurajat sau influențat în vreun fel, atunci când, între două fumuri de țigară, m-a întrebat, de fapt cât se poate de sincer și legitim:

— La ce folosește scrisul?

Asta a fost cu destui ani în urmă. Pentru că mediul în care noi ne mișcam, în pauzele de masă, și încă o mai facem și astăzi, mai rar Valer, ne incita, și uneori ne mai simțim provocați să vorbim și despre beletristică. La întrebarea lui nu știu să răspund decât acum, poate chiar într-o bună măsură, după trecerea unui număr suficient de ani.

Ne încuiam biroul și ne retrăgeam peste drum, într-un colț al terasei de la *Fiction*, un local destinat scriitorilor din oraș. Un interior mic, dar cu o terasă disproporționat de generoasă. Cu fețe de masă plăcute și curate, cu ghivece de flori. Câțiva filodendroni imenși, cu frunza despicată. Umbrele mari, aduse de comercianții de bere și răcoritoare, sub care ne simțeam protejați de soare și de ploaie. Cu un difuzor vechi și cam răgușit, care uneori bârâia, din care răzbătea o muzică discretă. Cu doamne și domnișoare care serveau la masă, și care se perindau și se tot fâțâiau pe-acolo, unele îndulcind peisajul, spre bucuria ochiului. În realitate, acolo mai veneau și altfel de oameni, în special pensionari, care stăteau concentrați, cu orele, în jurul unei mese de șah. Erau tăcuți, de regulă, respectând dorințele jucătorilor și abținându-se să se pronunțe asupra diferitelor variante de mutare. Erau disciplinați, în sensul acesta, cunoșteau regulile jocului. Mai erau porumbeii, care se risipeau și căutau, harnici, firmituri printre mese. Și care ne speriau, uneori, înălțându-se, în stol, într-un zbor exploziv, alertați de te-miri-ce. Dimensiunile terasei îți permiteau intimitatea, dacă o căutai. Ne găsiserăm o măsuță retrasă, într-un colț, vorbeam cam de toate, ca oamenii, eu luam un sandwich și un suc nesifonat, de regulă, Valer servea un sandwich și „o cafeluță lungă”, așa spunea. A câta?

„Mai adu-mi o fiertură, te rog”, se mai adresa uneori chelneriței. Făcea rotocoale cu fumul de țigară. Strivea

apăsât mukul în scrumieră, cu vârful degetelor. Ultimii norișori se prelingeau ușor în sus, luând forma palmei. Dar mie îmi plăcea cel mai mult să aud clinchetul linguriței, lovind pereții ceșcuței. Priveam aburul cafelei, baletând lent în aerul zilei. Erau ceasuri tihnite, adesea percepeam totul ca pe ceva poetic, simplu și la îndemână. Aveam starea potrivită, pentru a găsi puțină poezie în aproape orice. Nu intram în discuții cu boema de-acolo, păstram distanța, deși Valer se simțea mereu provocat, chiar dacă mai cunoșteam pe câte unul dintre cei care deveniseră clienții obișnuiți ai locului. Eu nu eram deloc ispitit, cel puțin la început, dar într-o zi am avut totuși o intervenție, apoi au mai fost câteva, de-a lungul vremii, inițiative spontane, de care, cumva, m-am mirat și eu. Nu mai știu dacă ne izolaserăm din cauza unui elitism exagerat, nejustificat, sau era pur și simplu nevoia de a fi singuri. Pe-atunci erau adunați la terasă mulți care ar fi putut să ajungă niște scriitori de mare valoare, dar... Și urmau tot felul de motive și scuze, conjuncturi nefavorabile și decisive, care le-au retezat elanul, talentul și geniul unora dintre cei mai mari creatori ai lumii. Mândria lor era una imensă, în special după ce se consuma un pahar în plus. Când râdeau unii cu alții, când râdeau unii de alții. Ținuta exterioară părea obligatorie, trebuia să iasă prima în evidență, cel puțin așa mi se părea. „Portretul de artist”, mă gândisem să-l numesc. Bărbi, bărbițe, șepci, șepcuțe, bluze șui, pălării, lanțuri, părul mare, mustați lungi și răsucite, genți, curele și alte lucruri auxiliare, care te recomandau, din start, ca fiind un mare scriitor. Un potențial imens, în cel mai rău caz. Un mare om de litere în devenire. Trebuia să porți un ecuson de apartenență. Aproape că nu era nevoie să mai scrii ceva. Erai deja mare. Se fluturau idei, se scriau versuri sau fraze nemuritoare pe bucăți de șervețel, uneori cu creionul dermatograf al chelneriței. Nici o

perlă a literaturii universale, proaspăt născută, nu se putea pierde, nu putea rămâne în anonimat. Se lăcrima, se urla, se contesta. Ceva foarte spectaculos, dar care mie-unuia mi se părea pur și simplu ca fiind cu totul și cu totul copilăresc. Niște adulți se comportau uneori cu totul infantil. Pe mine o astfel de, „faună” îi spuneam, mă dezgusta peste măsură, pe vremea aceea îi judecam cu mult cinism și dădeam sentințe foarte aspre. Cum astăzi, mai ales după ce i-am cunoscut mai bine, în special pe unii dintre ei, n-aș mai face-o, desigur. Și probabil a fost unul dintre micile motive pentru care, o bună vreme, ba chiar multă vreme, am continuat să nu scriu nimic. Aceștia erau scriitorii? Cu cultura și ciroul lor de cafea, de telecomandă? După mult timp, după ce am trecut binișor prin viață, cel puțin asta am reușit să înțeleg, din prima experiență *Fiction*, cum nu ar trebui să fie un scriitor. Și cam cum ar trebui să fie unul autentic, matur și serios. Cum ar fi bine să arate. Retras în șantierul lui, într-un anonimat aproape perfect, trudind cu o plăcere dureroasă, cu o durere plăcută, căutând să transmită mesajul cel mai adânc, îmbrăcat în forma cea mai potrivită. Ca să mă exprim foarte pe scurt. Dar a fost ceva, un motiv foarte serios, pentru care, ușor-ușor, am devenit mult mai indulgent cu atmosfera localului. Și mi-am nuanțat atitudinea. Acolo începuse să vină nu doar boema orașului, ci și profesori și filozofi. Oameni cu preocupări ce se arătau mult mai sobre, unii dintre ei chiar păreau mult mai serioși decât ceea ce văzusem până atunci. Iar eu tocmai ajunsesem, cu viața, în fața unei noi și mari întrebări. Eram trecut de 30 de ani. Dacă, în copilărie, parcursesem o etapă a mirării, întrebându-mă cum de exist, a venit și urmarea, care decurgea cumva logic, dar după câteva decenii de viață: pentru ce exist? Care este sensul? Se limita totul la acest parcurs dintre

naștere și moarte, adică „un multicolor balon de săpun”? Că așa-mi plăcea să formulez. Sau era mai mult? Sau mai era ceva? Sau era altceva? Meditam la asta, meditam la multe, dar nu scriam. Sau scriam în capul meu, dacă se poate spune astfel. Este adevărat, nu am trecut mai nimic pe hârtie, apoi pe laptop, din tot ceea ce se petrecea în mintea mea, dar purtam întotdeauna în mine o poveste. Aproape mereu alta. Poate zilnic. Ei, nu chiar zilnic. Dar toate s-au derulat într-un mod cu totul neașteptat. Toate parcă s-au așezat în timp și la timp, cărămidă cu cărămidă. Cred că asta s-a întâmplat, punând lucrurile cap la cap. Nici prin gând nu-mi trecea că voi mai scrie vreodată. „Ce folos?”, ca să citez din clasici.

La distanță de nici două zile, după ce m-am reactivat, după ce am confirmat prietenia noastră virtuală, am primit un mesaj, pe messenger, de la... Mimi Rice. *Hello*, am văzut pe ecranul telefonului. Mașinăria gândurilor mele a început să funcționeze. Ce a determinat-o pe această tânără să-mi scrie? De ce mie? Desigur este o femeie ușoară, cel mai probabil o prăpădită, cum, cu siguranță, sunt extrem de multe pe rețelele de socializare. Una care își urmărește interesul: bani, bărbați, bărbați cu bani, poate cerșește o mare admirație, etc. Mi-e greu să cred că fotografia mea de profil, făcută în urmă cu vreo cincisprezece ani, când pot să spun că încă mai arătam cumva, a fost determinantă. O expresie contemplativă, un profil mai expresiv decât cel real, care pare să transmită ceva. Cel puțin așa mi se spune, și încă în mod repetat. Chiar și mie, culmea, îmi plăcea cum arăt. Este o realitate? Sau capacitatea noastră de a ne minți singuri nu este una de neglijat? Încă mai sunt puțin îndrăgostit de mine, probabil, nu mi-a trecut de tot. Ar mai fi de lucru. În jurul gâtului îmi stă înfășurat un batic rebel, de un mov închis

și transparent, care atrage desigur atenția. O poză pe care nu eu am pus-o acolo, pentru că nu mă pricepeam, ci unul dintre amicii mei din acea vreme. Un portret pe care, oricum, nu m-aș pricepe să-l dau jos, sau să pun altceva în loc. Dar nu am îndoieli, e ceva care mă avantajează, asta pot să o spun cu certitudine. Pentru că mi se pare că, în ultima vreme, figura mea se apropie, cu pași repezi, de aceea a unui om uzat, speriat, epuizat. Obosit de viață. Dar nu speriat de moarte, cum eram odată. Cum fusesem multă vreme. Dar să nu intru, încă de pe-acum, într-o altă poveste. În sfârșit, mi s-a părut de bun simț, totuși, să dau un răspuns pe mess. Nu înainte de-a mă informa, cât-de-cât, de a intra pe profilul noii mele prietene, unde, chiar la rândul de sus, la prima rubrică, am citit ceva ce mi-a trezit imediat tot interesul: Mimi Rice este născută la... Londra! Wow! Mă recunosc, și toată lumea mă cunoaște ca fiind anglofil. Sunt irevocabil îndrăgostit de Anglia, de Londra, de sud-vestul Londrei, în special. După ce, în acești ultimi ani, oarecum spre toamna vieții mele, să spunem așa, am avut marele și nesperatul privilegiu de a face câteva drumuri în această remarcabilă metropolă întinsă pe orizontală, în această zonă, în particular, pe care o numesc, fără rezerve, ca fiind Canaanul pământesc.

Mimi Rice este consultant în afaceri, am mai citit foarte fugitiv, pe profilul ei, și ceva expert în investiții financiare. Este menționată, în sensul acesta, și o trimitere la o identitate electronică, o înșiruire pe care am numit-o, nu fără un zâmbet, blah, blah.com Ceva despre care nu am habar. Încă ceva despre care nu știu nimic. Oricum, nu conta, nu mă interesa cu ce se ocupă. Am și renunțat să mă uit în continuare. Pentru că Mimi nu mai este doar o femeie, ea este o femeie din Anglia, iar asta mi-era suficient. Nu aveam nevoie de mai mult. După ce dialogurile noastre pe mess,